

ČÍNSKÉ UMĚNÍ, 12 BARVY A JEJICH SYMBOLIKA

V této lekci se dozvíte něco málo o čínském umění – filmu, divadle, literatuře, a seznámíte se s důležitými slovíčky včetně názvů barev.

Čínské umění a kultura

Divadlo – Pekingská opera

Čína je pyšná na více než 300 forem tradiční opery. Nejpopulárnější z nich je Pekingská opera – 京剧 [jīngjù], která vznikla počátkem 19. století v Pekingu. Pekingská opera je unikátní umění, v němž se spojuje drama, zpěv, hudba, tanec a bojová umění. Nejvýznamnějším interpretem i autorem tohoto žánru byl fenomenální Mei Lanfang (1894–1961).

Repertoár tradiční pekingské opery zahrnuje více než tisíc her. Představení vychází z tradičních čínských divadelních a literárních předloh. Hlavními hrdiny jsou archetypy bojovníka, opičího krále, princezny atd. Přesné normy mají i výtvarné symboly používané na kostýmech a při líčení.

Film

Za posledních 90 let vznikla v Číně řada výborných filmů (například *Andělé ulice*, *Jaro v malém městě*, *Klan létajících dýk*, *Hrdina* či *Žlutá země*), některé z nich je možné vidět i u nás. Mezi vynikající čínské umělce z filmové oblasti patří například Ruan Lingyu (herečka), Xie Jin (režisér) a Zhang Yimou (režisér).

Malířství, kaligrafie a poezie

Tradiční čínské motivy, hojně používané v malířství, zná snad každý, kdo alespoň jednou byl v čínské restauraci a na nějaké výstavě čínské keramiky. Málokdo ale ví, že vznik písma a malířství spolu úzce souvisí. Nejstarší čínské písmo tvořily piktografy, a protože se při psaní a malování používaly obdobné prostředky a tahy, převládá názor, že malířství má stejný původ jako kaligrafie. Výraznou součástí děl čínských malířů bývá také poezie, vyjádřená obvykle i kaligrafií. Tyto tři prvky tvoří jeden celek, vyvolávající v divácích pocit krásy. Mezi nejvýznamnější kaligrafy patří Wu Changshuo.

Slovička

Slovičko ve znacích	Pinyin	Český význam	Poznámky
昨天	<i>zuótiān</i>	včera	
今天	<i>jīntiān</i> *	dnes	* 今 [jīn] současný, 天 [tiān] nebe
明天	<i>míngtiān</i>	zítra	
现在	<i>xiànzài</i>	nyňí, teď	
京剧	<i>jīngjù</i> *	Pekingská opera	* 剧 [jù] divadlo
电影	<i>diànyǐng</i>	film	
电影院	<i>diànyǐngyuàn</i>	kino	
票	<i>piào</i>	lístek, vstupenka	
书	<i>shū</i>	kniha	
照片	<i>zhàopiàn</i>	obrázek, fotka	
新	<i>xīn</i>	(být) nový, nově	
忙	<i>máng</i>	(být) zaneprázdněný	
抱歉	<i>bàoqiàn</i>	omlouvát se	
恐怕	<i>kǒngpà</i>	obávat se, že...	

Tvoření přídavných jmen s použitím slovíčka 好 [hǎo]

好 [hǎo] dobrý + 和 [hé] pít → dobrý k pití

好 [hǎo] dobrý + 学 [xué] učit se → dobrý k naučení (lehký)

好 [hǎo] dobrý + 看 [kàn] dívat se → dobrý k podívání (hezký)

Podobným způsobem můžeme tvořit i další přídavná jména. V případě, že před příd. jm. dáme zápor 不 [bù], vytvoříme příd. jm. opačného významu.

Př: bù hǎo xué – nedobrá k naučení (těžký)

Fráze

- ▶ *Wǒ bìng le.* 我病了。 Cítím se zle. Je mi špatně.
- ▶ *Hěn bàoqiàn, jīntiān wǒ hěn máng, kǒngpà bù xíng.*
很抱歉，今天我很忙，恐怕不行。
Lituji (velmi se omlouvám), dneska jsem velmi zaneprázdněn, obávám se, že to nepůjde.
- ▶ *Jīngjù hěn hǎo kàn.* 京剧很好看。 Pekingská opera je dobrá k podívání/
je hezká.
- ▶ *Wǒ bù xǐhuan kàn jīngjù.* 我不喜欢看京剧。 Já nemám rád dívání na Pekingskou operu.
(Nerad se dívám na Pekingskou operu).
- ▶ *Nǐ qù nǎr?* 你去哪儿? Kam jdeš/jedeš?
(DOSLOVA: Kde jdeš/jedeš?)
- ▶ *Xiànzài nǐ zuò shénme?* 现在你做什么? Co teď děláš?
- ▶ *Míngtiān jiàn!* 明天见! Zítřka se uvidíme.

Článek 1

*Dǎ diànhuà**

打电话

1. *Táo Huā: Wèi, nǐ shì shéi?*

桃花: 喂, 你是谁?

Hú Dàwéi: Wǒ shì Hú. Nǐ hǎo.

胡大为: 你是胡。你好。

Táo Huā: Nǐ hǎo.

桃花: 你好。

Hú Dàwéi: Xiànzài nǐ zuò shénme?

胡大为：现在你做什么？

Táo Huā: Xiànzài wǒ qù mǎi dōngxi.

桃花：现在我去买东西。

Hú Dàwéi: Jīntiān wǒmen zài sùshè kàn zhàopiàn. Lái ba.

胡大为：今天我们在宿舍看照片。来吧。

Táo Huā: Hěn bàoqiàn, jīntiān wǒ hěn máng, kǒngpà bù xíng.

桃花：很抱歉，今天我很忙，恐怕不行。

Hú Dàwéi: Míngtiān wǒmen qù kàn jīngjù, hǎo bu hǎo?

胡大为：明天我们去看京剧，好不好？

Táo Huā: Hǎo. Jīngjù hěn hǎo kàn. Míngtiān jiàn.

桃花：好。京剧很好看。明天见。

Hú Dàwéi: Míngtiān jiàn!

胡大为：明天见！

2. Táo Huā: Nǐ hǎo ma?

桃花：你好吗？

Hú Dàwéi: Wǒ hěn hǎo. Nǐ ne?

胡大为：我很好。你呢？

Táo Huā: Wǒ yě hěn hǎo. Jīntiān wǒ hé Zhāng qù diànyǐngyuàn kàn diànyǐng.

桃花：我也很好。今天我和张去电影院看电影。

Nǐ yě yào qù nàr ma?

你也要去那儿吗？

Hú Dàwéi: Wǒ bù xǐhuan kàn diànyǐng. Xièxie nǐ.

胡大为：我不喜欢看电影。谢谢你。

* Dǎ diànhuà – telefonovat, telefonování (viz 7.lekce: Další využití slovíček, zajímavosti)

Článek 2

Nǐ qù nǎr?

你去哪儿？

Zhāng Lóng: Wáng lǎoshī, nín hǎo.

张龙：王老师，您好。

Wáng lǎoshī: Nǐ hǎo. Nǐ qù nǎr?

王老师：你好。你去哪儿？

Zhāng Lóng: Wǒ qù yīyuàn. Wǒ bìng le.

张龙：我去医院。我病了。

Cvičení

12.1 Procvičování slovní zásoby

V následujícím cvičení máte dva sloupce. V levém sloupci máte slovíčka napsaná ve znacích, v pravém sloupci přeložená do češtiny. Najděte slovíčka, která k sobě patří (tj. mají stejný význam), a spojte je se svým cizojazyčným protějškem.

1. 照片	a) vidět, dívat se, číst
2. 电影	b) (být) nový
3. 看	c) fotka, obrázek
4. 喜欢	d) nyní, teď
5. 忙	e) zítra
6. 新	f) film
7. 昨天	g) dnes
8. 现在	h) choroba, onemocnění
9. 病	i) (být) zaneprázdněný
10. 去	j) včera
11. 明天	k) mít rád, preferovat
12. 恐怕	l) obávat se, že ...
13. 京剧	m) jít, jet
14. 今天	n) Pekingská opera
15. 票	o) lístek, vstupenka

12.2 Procvičování nové gramatiky

Přeložte věty z češtiny do čínštiny a napište je. Druhý řádek pod větou slouží pro přepis do pinyinu, třetí řádek je určen pro překlad do znaků.

a) Můj kamarád jede do Číny studovat čínštinu.

b) Teď jedu na kolej číst knihu.

c) Zítra jedeme do Německa.

d) Včera jsem jela do nemocnice.

e) Teď jdu na trh koupit suvenýry.

f) Ona jde do restaurace jíst.

g) Včera jsem byl ve Francii.

h) Teď jsem v hotelu. Přijdeš?

12.3 Překlad frází

Přeložte následující fráze z pinyinu do češtiny.

- a) Xiànzài wǒ hěn máng. _____
- b) Nǐde zhàopiàn hěn hǎo kàn. _____
- c) Hànyǔ bù hǎo xué. _____
- d) Wǒ hěn bàoqiàn. _____
- e) Zhè ge shū bù xīn. _____
- f) Shuō ba. _____
- g) Qù ba. _____
- h) Lái ba. _____

12.4 Barvy

Pojmenování barev v čínštině, jejich symbolika

Znak	Pinyin	Český význam	Symbolika v Číně
颜色	yánsè	barva	
白	bái	bílá	barva smutku, truchlení
黄	huáng	žlutá	zlatá = barva čínského císaře, značí sílu a bohatství
橙	chéng	oranžová	barva moudrosti, barva rouch buddhistických mnichů
红	hóng	červená	Barva štěstí a radosti, čínské nevěsty se oblékají do šatů červené barvy.
蓝	lán	modrá	Mléčně zelenkavé či namodralé odstíny, které připomínají barvu nefritu, značí eleganci a dokonalost.
绿	lǜ	zelená	Zelená symbolizuje dlouhý život. Na oblečení ale znamená, že danému člověku někdo „nasazuje parohy“ (tj. partner/partnerka jej podvádí).

褐	<i>hè</i>	hnědá	Za panování dynastie Ming byla hnědá barva společně se zelenou vyhrazena pro chudé poddané, za dynastie Song nosili oděv hnědé barvy výběrčí daní.
黑	<i>hēi</i>	černá/tmavá	Černá je barva používaná zejména pro oděvy malých chlapců, symbolizuje začátek.

Tvoření názvů barev

Yánsè – barva

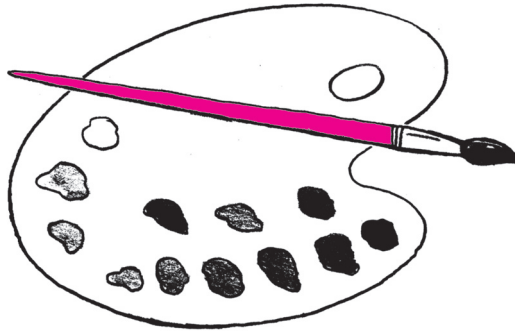
Lán yánsè – modrá barva

Lán sè – modrý

Lán sè de – modrý ... / Lán de ... (Lán sè de / Lán de = přivlastňovací přídavné jméno)

Př: Zhè shì lán sè. Toto je modrý.

lán sè de zhàopiàn – modrý obrázek, lán de zhàopiàn – modrý obrázek

12

Cvičení

12.1 Poslechněte a procvičte si výslovnost jednotlivých slovíček podle CD.

12.2 Odpovězte libovolně písemně na následující otázky.

a) Nǐ xǐhuan shénme yánsè?

b) Nǐ bàba xǐhuan shénme yánsè?

c) Nǐ māma xǐhuan shénme yánsè?

d) Nǐ nán péngyou / nǚ péngyou xǐhuan shénme yánsè?

e) Nǐ zhàngfu / qīzi xǐhuan shénme yánsè?

f) Nǐ didi / gēge xǐhuan shénme yánsè?

g) Nǐ mèimei / jiějie xǐhuan shénme yánsè?

12.3 Překlad

Přeložte následující slovní spojení do čínštiny a napište je znaky. Do každého čtverečku patří jeden znak. Jako pomoc při překladu může posloužit cvičení 11.3 v 11. lekci.

a) zelená jablka

--	--	--	--	--	--

b) červená jablka

--	--	--	--	--	--	--

c) červená rajčata

--	--	--	--	--	--

d) žlutý banán

--	--	--	--	--	--

e) oranžový pomeranč

--	--	--	--	--	--

f) hnědé brambory

--	--	--	--	--	--

12.5 Hra

Přeložte slovíčka z legendy do češtiny a svůj překlad doplňte do řádku/sloupce k příslušnému číslu do křížovky („červivého jablka“). Tak jako ve všech křížovkách, do každého čtverečku patří jedno písmenko. Tam, kde se slovíčka protínají, musí písmenka v daném čtverečku souhlasit (být stejná).

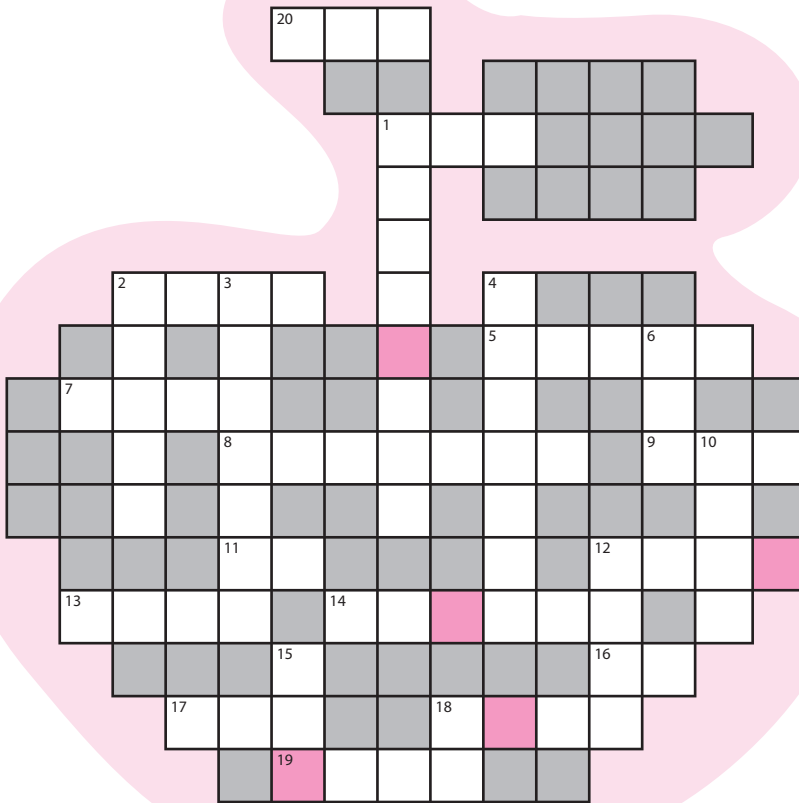
V tmavě růžových čtverečcích se skrývá tajenka. Poskládáte-li písmenka z tajenky do slovíčka a přeložíte-li jej do čínštiny, získáte celou tajenku.

Legenda:

Vodorovně →

Svisle ↓

1. 她	9. 他们	16. 我们	1. 橙	6. 谁
2. 电影院	11. 没	17. 哪儿	2. 书	10. 现在
5. 俄国	12. 菜单	18. 爸爸	3. 德语	12. 妈妈
7. 电影	13. 中国	19. 这儿	4. 法国	15. 去
8. 红	14. 绿			

12

Tajenka

桃花: 胡大为, 你喜欢什么颜色?
 胡大为: 我喜欢 _____ 颜色。

12.6 Dosazování do vět

Každou větu si pozorně poslechněte z CD a nahlas zopakujte. Nezapomeňte přitom doplnit chybějící slovíčka (znaky) do vět.

- a) 很抱歉, _____ 我很忙, _____ 不行。
_____ 你。
- b) 我 _____ 了。
我 _____ 医院。
- c) 京剧很好 _____。
_____ 不好看。
- d) 你 _____ 什么颜色?
我喜欢绿 _____。
- e) 我们都去 _____。
来 _____。
- f) 咖啡不好 _____。
_____ 很好和。
- g) 昨天你去 _____?
_____ 我去邮局。
- h) 这是 _____ 的书?
这是他的 _____。
- i) _____ 我很忙。
你 _____?
- j) 坐 _____。
_____ 吧。